

בבא בתרא יז

שווערד

לע"נ ר' אריה זאב בן ר' יצחק אייזיק שווערד ז"ל

1. אור החיים על ויקרא פרק טז פסוק א

או יאמר על זה הדרך אחרי מות וגו', דיבר ה' למשה דרך מיתתן שהיתה על זה הדרך בקרבנתם לפני ה', פירוש שנתקרב לפני אור העליון בחיבת הקודש ובזה מתו, והוא סוד הנשיקה, שבה מתים הצדיקים, והנה הם שוים למיתת כל הצדיקים, אלא שההפרש הוא שהצדיקים הנשיקה מתקרבת להם ואלו הם נתקרבו לה, והוא אומרו בקרבנתם לפני ה'

2. ספר בניהו בן יהוידע על בבא בתרא דף יז/א

שם ששה לא שלט בהם מלאך המות. הנה כל צדיק גדול אינו מת על ידי מלאך רע, אלא על ידי מלאך הקדוש שהוא מצד הגבורות, ועם כל זה בעת שליחותו נקרא מלאך המות, אבל ששה צדיקים אלו מתו על ידי אור שכינתו יתברך בנשיקה, או כל צדיק אף על פי שימות על ידי אור שכינתו יתברך, עם כל זה יתגלה לפניו באותה שעה מלאך המות, כדי שיפחד ומסור נפשו ברצונו הטוב לאור השכינה, וענין הנשיקה הוא רוצה לומר נגיעה, וכיוצא בזה תמצא במשנה השקת העיסות זה בזה, וענין השקת הכלים, והיינו יבא אור השכינה ויגע בזה הצדיק, ומושך ממנו את הנפש, ומשום דכל נפש כלולה מן נפש רוח נשמה חיה יחידה, שהם חמשה פעמים טוב, כי כל חלק מכוונה בשם טוב, וה' פעמים טוב הוא מספר פה, לכך מייחס דבר זה לנשיקה בפה, ועם כל זה לא נקיט כן להדיא במרים, דאע"ג דהוא דרך משל ודמיון, עם כל זה גנאי הדבר למנקט לשון זה של נשיקת פה בנקבה:

3. ספר כד הקמח - ערך אבל

כי אף הצדיקים הגמורים שלא חטאו מעולם הם בכלל עונש המיתה מפני גזרת אדם הראשון, שהרי מצינו צדיקים גמורים שלא חטאו מעולם ומתו והוא שדרשו ז"ל בסוף פ' השותפין (דף כג) ארבעה מתו בעטיו של נחש כלומר לא בחטאם אלא בחטא נחש הקדמוני ואלו הן ... וכיון שמצינו צדיקים מתים בלא חטא אלא בעטיו של נחש בכאן יש מקום שאלה לשאול אם כן חנוך ואליהו שהיו צדיקים גמורים למה הם חיים מעודם עד היום הזה ולעולם קיימים ולמה לא מתו בעטיו של נחש כמו אלו, ונראה לומר כי היה הענין מפני עיקר גדול ופנה גדולה כדי שיהיו עדים שאלמלא לא חטא אדם היה חי וקים לעולם כמותם שהרי חנוך ואליהו לא חטאו וחיו לעולם:

4. חדושי הרשב"א על מסכת בבא בתרא דף יז/א

לא יחפור אדם בור סמוך לבורו של חברו ולא שיח ולא מערה. יש מי שפירש דכל הני אפי' ליכא מיא, דטעמא משום דמזיק בידים, דכל מרא ומרא דקא מחי מרפי ליה לארעיה וכדאמרינן בגמ' (ע"ב). והכין נמי משמע לכאורה מדעבדי צריכותא (לקמן יט, א) באמת המים ונברכת הכובסין, ואמרינן אי דתנא נברכת הכובסין משום דקוו וקיימי, אלמא לא שמעינן לה להא מבור ושיח ומערה דליכא מיא. ובתוספות אמרו דטעמא דכולה מתנא' משום מיתונא היא, וטעמא דכל מרא ומרא דאמרינן בגמ', לאו למימרא דליכא הזיקא אלא בהא, אלא לומר דמעידן חפירה הוו גירי דידיה ומאותה שעה מתחיל הנזק, והילכך אפי' [ר' יוסי מודה], ומ"מ אי לאו מתונא לא בעי הרחקה כולי האי.

5. שו"ע חושן משפט - סימן קנה

(י) לא יחפור אדם בור ולא שיח ולא מערה, ולא יביא אמת המים, ולא יעשה בריכת המים לשרות בו בגדים לכבסם בצד כותלו של חברו, אלא אם כן הרחיק מהכותל שלשה טפחים ויסוד בסיד לכותל בור זה או מקוה המים זה או כותל האמה מצד חברו, כדי שלא יבליעו המים ויזיקו כותל חברו: הגה - וי"א דאפילו לא היו המים קבועים שם תמיד, כגון צנור השופכת מים מבית לחוץ, אפילו הכי צריך להרחיקו (מרדכי ריש פ')

